

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН ҲАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ

19.06.2023 йил

Навоий шаҳри

4-2101-2303/3588-сонли иш

Судья Б.Раджабов раислигида даъвогар Қизилтепа туман фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши «К.А.Камолбек» фермер хўжалиги манфаатида, жавобгар “TEXTILE NAVOIY GROUP” масъулияти чекланган жамиятидан 390.053.098 сўм асосий қарз, 21.686.952 сўм пеня ундириш тўғрисидаги даъво аризасини Ж.Курбонов котиблигида даъвогарнинг раҳбари А.Ярашевлар иштирокидаги очиқ суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

АНИҚЛАДИ:

даъвогар Қизилтепа туман фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши «К.А.Камолбек» фермер хўжалиги манфаатида судга даъво билан мурожаат қилиб, жавобгар “TEXTILE NAVOIY GROUP” масъулияти чекланган жамиятидан 390.053.098 сўм асосий қарз, 21.686.952 сўм пеня ундиришни сўраган.

Суд мажлисида иштирок этган даъвогарнинг вакили даъвони қаноатлантиришни сўради.

Жавобгар суд мажлиси жойи ва вақти тўғрисида тегишли равишда огоҳлантирилганига қарамасдан суд мажлисида иштирок этишмади.

Суд, жавобгар тегишли равишда огоҳлантирилган бўлсада суд мажлисида иштирок этмаганлиги сабабли ишни унинг иштирокисиз кўриб чиқишни лозим топди.

Суд, иш ҳужжатларини ўрганиб, даъвони қисман қаноатлантиришни, даъвонинг қолган қисмини қаноатлантиришни рад қилишни, ишни кўриш билан боғлиқ суд харажатларини жавобгар зиммасига юклашни лозим топди.

Иш ҳужжатларидан кўринишича, тарафлар ўртасида 18.03.2022 йилда 201-сонли контрактация шартномаси тузилган. Ушбу шартномага кўра даъвогар жавобгарга пахта хом ашёси етказиб берган. Жавобгар эса етказиб берилган маҳсулот учун тўловни амалга оширмасдан шартномавий мажбуриятни бузиб келган.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик Кодекси (қуйида матнда “ФК” деб юритилади)нинг 236-моддасига кўра мажбуриятлар мажбурият шартларига ва қонунчилик талабларига мувофиқ, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганида эса - иш муомаласи одатларига ёки одатда қўйиладиган бошқа талабларга мувофиқ лозим даражада бажарилиши керак.

ФКнинг 465-моддаси 1-қисмига кўра контрактация шартномасига мувофиқ қишлоқ хўжалиги маҳсулотини етиштирувчи қишлоқ хўжалиги маҳсулотини қайта ишлаш ёки сотиш учун бундай маҳсулотни харид қиладиган шахсга -- тайёрловчига шартлашилган муддатда топшириш (топшириб туриш) мажбуриятини олади, тайёрловчи эса бу маҳсулотни қабул қилиш (қабул қилиб туриш), унинг ҳақини шартлашилган муддатда муайян баҳода тўлаш (тўлаб туриш) мажбуриятини олади.

Иш судда кўриладиган кунда жавобгарнинг даъвогар олдидаги қарзи 390.053.098 сўмни ташкил қилган. Ушбу ҳолат суд мажлисида иштирок этган даъвогар вакилининг кўрсатмаси билан тасдиқланади.

Шу сабабли суд, даъвонинг асосий қарз ундириш қисмини қаноатлантиришни лозим топди.

Бундан ташқари даъвогар жавобгардан тарафлар ўртасида тузилган шартномага кўра 21.686.952 сўм пеня ундиришни сўраган.

ФКнинг 326-моддаси 1-қисмига кўра агар тўланиши лозим бўлган неустойка кредиторнинг мажбуриятини бузиш оқибатларига номутаносиблиги кўриниб турса, суд неустойкани камайтиришга ҳақли. Бунда қарздор мажбуриятни қай даражада бажарганлиги, мажбуриятда иштирок этаётган тарафларнинг мулкӣ аҳволи, шунингдек кредиторнинг манфаатлари эътиборга олиниши керак, 2-қисмига кўра суд алоҳида ҳолларда қарздор ва кредиторнинг манфаатларини ҳисобга олиб, кредиторга тўланиши лозим бўлган неустойкани камайтириш ҳуқуқига эга.

Бу тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Олий ҳўжалик суди Пленумининг 15.06.2007 йилдаги “Мажбуриятларни бажармаганлик ёки лозим даражада бажармаганлик учун мулкӣ жавобгарлик тўғрисидаги фуқаролик қонун ҳужжатларини қўллашнинг айрим масалалари ҳақида”ги 163-сонли Қарорининг 4-бандида тушунтириш берилган.

Суд, пеня талаби тўғри ҳисобланган бўлсада тарафларнинг манфаатларини ҳисобга олган ҳолда пеня миқдорини камайтиришни ҳамда пеня миқдорини 4.337.391 сўмга қаноатлантиришни лозим топди.

Баён этилганларга кўра суд, даъвони қисман қаноатлантиришни, даъвонинг қолган қисмини қаноатлантиришни рад қилишни, ишни кўриш билан боғлиқ суд харажатларини жавобгар зиммасига юклашни лозим топди.

Юқоридагилардан келиб чиқиб ҳамда Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал Кодексининг 118, 176, 179-моддаларини қўллаб, суд

ҚАРОР ҚИЛАДИ :

1. Даъвогарнинг даъвоси қисман қаноатлантирилсин.
2. Жавобгар “TEXTILE NAVOIY GROUP” масъулияти чекланган жамиятидан даъвогар «К.А.Камолбек» фермер ҳўжалиги фойдасига 390.053.098 сўм асосий қарз, 4.337.391 сўм пеня, 33.000 сўм тўланган почта харажатлари ундирилсин.
3. Даъвонинг қолган қисмини қаноатлантириш рад қилинсин.
4. Жавобгар “TEXTILE NAVOIY GROUP” масъулияти чекланган жамиятидан республика бюджетига 8.234.801 сўм давлат божи ундирилсин.
5. Ҳал қилув қарори кучга киргач ижро варақалари берилсин.
6. Суд ҳужжатида норози бўлган тараф бир ойлик муддатда Кармана туманлараро иқтисодий суди орқали Навоий вилоят судига апелляция тартибида шикоят билан мурожаат қилиши мумкин.

Судья

Б.Раджабов

